

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 Budapestban átvéve:
 1 évi 18 ft.
 6 hó 10 ft.
 3 hó 5 ft.
 Külföldi átvéve:
 1 évi 20 ft.
 6 hó 12 ft.
 3 hó 6 ft.
 Egyes szám ára 1 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a hétvége
 ünnepi napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
 A szerkesztőség kéziratok vétele
 addigra vagy megőrzésére nem
 vállal közt.
 Előfizetők és hirdetősek a kiadó
 hivatalában intézendők.

214. évfolyam 214. szám. Nagyvárad Szerda, 1917 szeptember 19.

Az orosz köztársaság alakulása.

Az első kabinet.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Kerenszkinek sikerült az új kormányt megalakítani. Miniszterelnök és főpárti esnek: Kerenszki, külügyminiszter: Terescsenko, belügyminiszter: Kishir, vallásügy: Karpasev, pénzügy Bertaszki, kereskedelem: Konovalov, igazságügy: Nolvankovics, közoktatás: Archangelszki, mezőgazdaság: Axentiev, hadügy: Verhovszki, munkásügy: Szobolev, szegényügy: Jefrememov, postaügy: Nikitin.

Kerenszki a főhadiszálláson.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Péterváron elfogtak egy nyolc tagú bandát, amelynek vezére két ízben kísérelt meg merényletet Kerenszki ellen. A banda négy tagját a tömeg meglincselte.

Stockholmból jelentik: Kerenszki állandóan a főhadiszálláson fog tartózkodni. Időnként az egész kormány Kerenszkihez utazik a főhadiszállásra és ott tartják meg a tanácskozásait.

Menekülés Pétervárról.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A pétervári angol követség figyelmeztette az ott tartózkodó angolokat, legyenek készen az elutazásra. Naponta 12.000 ember utazik el Pétervárról, öt vonatot állítottak be, hogy a főváros kiürítését gyorsítsák. Spekulánsok ötszörös áron adják el vasúti jegyeiket. Schlussemburgnál lefoglalták a hajókat, hogy azok a Ladoga tóhoz a szállítást gyorsítsák.

Kornilov az antant embere.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) A Norddeutsche Allgemeine Zeitung a kancellár lapja írja: A jelek azt igazolják, hogy Kornilov az antant vezetésével tette, amit tett. Most az antant intrikái nyomát eltüntetni igyekezik. Az antant nem rokonszenvezett Kerenszki-vel. A Matin örövend, hogy Klembovszky Kornilov utóda Kerenszki-nek szintén ellensége. Hervé a Victoirban írja, hogy Hindenburg, ha bevonulna Pétervárra, a cárizmust állítaná helyre.

Kerenszki kiméli Kornilovot.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az Estnek: Kerenszki nem akar bosszút állani Kornilovon, mert a konfliktus előidézőjének Lvov damasképisét tekint, akit elmebetegnek nyilvánítottak. Kornilovot a forradalmi törvényszék elé állítják. Azt hiszik, hogy a törvényszék tekintetbe fogja venni a tábornok érdemeit.

Ellenforradalom az angol pénzen.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Birsevijs Vjedomosti jelenti, hogy Tobolszkban számos letartóztatás történt. Nagyarányú összeesküvést fedeztek fel, s megállapították, hogy 400 egyén közvetlen összeköttetésben állt az ellenforradalmárokkal. Egyes elfogott vezérek-nél sok angol pénzt találtak. Az összeesküvők egyik tagja, egy nő kijelentette, hogy az egész tobolszki helyőrséget megnyerték céljuknak, hogy a cárt kiszabadítsák.

A cár kiszabadításáért.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból táviratozzák 11-éről: Savinkovot megbízták, hogy Pétervárt Kornilov támadása esetén védelmezze. Savinkov azonban elkövette azt a hibát, hogy a maximalista munkások között rengeteg fegyvert osztott szét, s ezért Kerenszki lemondott Savinkov közreműködéséről.

**Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett
 ékszer és aranyáru készítő műterme
 f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyílt.**

Egyes szám ára 12 fillér.

Rajokban operálnak a tengeralattjárók.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) A párisi lapok hivatalos közlései szerint a német tengeralattjárók harci módszere megváltozott. Egész rajokban operálnak s ez az új szakasza a tengeralattjáró háborúnak veszedelmes lehet az antantra.

Csak utánunk.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Londonból érkező Reuter jelentés szerint az antant országok válaszukat csak a központi hatalmak után küldik el a Vatikánba. Az antant országok hangulata különben Wilson válaszához hasonló.

A Vatikánban békét várnak.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból táviratozzák: A Dayli Telegraf jelenti Milanóból: Németország és a monarchia válasza megérkezett a Vatikánba. A válaszigyzék alapján nagyon optimisztikus a hangulat. Még a tél előtt várják a békét.

Kornilov 3-ik hadteste is kapitulált.

Budapest szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) A Morningpost jelenti, hogy Kornilov kalandjának kimenetele a kormány csekély békevágyát is leghassította. Kornilov harmadik hadteste is kapitulált.

Belgium sorsáról.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) A Kölnische Volkszeitung értesülése szerint az elmúlt héten megtörtént a birodalom faktorainak döntése Belgium sorsáról, még pedig angolbarát értelemben.

A Berliner Tagblatt szerint Kühlmann államtitkár még nem nyújtotta át a választ a pápa jegyzőkére s a lap valótlannak tartja, hogy a válasz határozott kijelentést tartalmaz Belgiumról.

Visszavert olasz előretörések.

Olasz harotér. Budapest, szeptember 18. (Hivatalos.) A Bainazza-fensíkon az ellenségnek erős tűzérési előkészítés után indított elszigetelt előretöréseit visszautasítottuk.

Keleti és délkeleti harotér. Budapest, szeptember 18. (Hivatalos.) Nem volt különös esemény.

Élénkül a harc Ypern és Verdun előtt.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Esti Wolff-ügynökség jelenti: Flandriában erős tűzérési tevékenység Yperntől keletre és délkeletre. Verdun előtt ma délután megélénkült a harci tevékenység a Maastól keletre.

Keleten nincs ujság.

Orosz tábornokok toloncuton.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: A Times szerint Kornilov valamennyi csapatát a frontra küldték. Az elfogott tábornokokat Pétervárról elszállították. Az a vonat, mely őket szállította, Finnországban megállott, a foglyokat egy volt cári yachtra tették, Gurko tábornok kivételével, akit szintén száműzték, de visszatartottak addig, míg ügyét elintézik.

Amnesztia Kornilovnak.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Az orosz kormány a köztársaság kikiáltása alkalmából a politikai bűntetteknek amnesztiát adott. Ez kiterjed Kornilovra is.

Ostromállapot Olaszországban.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Torinóban a hadiállapotot kihírdették, 80.000 munkás sztrájkol, a katonaság nem lő a népre.

Tűzérsek tevékenysége a Nyugaton.

Berlin, szeptember 18. A nagyfőhadparancsnok jelent:

Nyugati harotér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadcsapata. Flandriában az angolok tegnap is megismételték erős társaságukat egyes szakaszok ellen, a hotuthullat erdő és a Lys között csak kisebb gyalogsági harcok voltak, a melyekben a támadó angol csapatokat csaknem mindentől visszavetítettük. Tűzérsegtünk teljes erővel vette fel újból az ellenséges utagek lefedésének munkáját. Libasse és Lons között, valamint a Somme-től az Oiseig az ütköztet tevékenység élénk volt.

A német trónörökös hadcsapata. A leon-solomai ut mindkét oldalán, valamint a Maas balpartján a tűzérsek harci tevékenysége időnkint tetemes erőre kapott. Több ponton előtérli harcok fejlődtek ki, amelyek számunkra kedvezően folytak le.

Albrecht württembergi herceg hadcsapata. Apremonttól nyugatra rohamcsapatok a francia állások ellen intezett egyik rajtaütésből több foglyot hoztak be.

Berthold hadcsapata ismét 2 ellenfelét költöztet le légiharcban.

Mozgolódás a román fronton.

Keleti harotér.

A Luck körüli ivas, a Zbruc alsó folyásánál és a későváráshelyi medencétől keletre emelkedő hegyekben az ellenség tevékenységének mutatkozott, mint az utóbbi időben.

Mackensen hadcsapatajánál a románok a Szerethől nyugatra bővítés (tűzérési előkészítés után) Varoluanál és Mucoluanál több részleges támadást intéztek, amelyek nagy veszteséggel megúsultak. A Románok toroklatainál egyik vállalkozásunk alkalmával foglyokat ejtettek.

Macedóniai front.

Nagyobb ütköztet események nem voltak.

Ludendorff, első főcsatásmestere.

Zendülések Olaszországban.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Bécsből táviratozzák: Jól értesült helyen az olaszországi zavargások hírének nagy fontosságát tulajdonítanak. Az Avanti azt írja, hogy az észak-olaszországi városokban utcai harcok folynak és a kormány nem tud beavatkozni. Turinban pénteken éhségzendülés volt. A katonaság géppuskákkal avatkozott be. A zendülésnek tömérdék halottja és sebesültje van.

Luganoból jelentik: Itt több szocialista vezért letartóztattak. Firenze sürgősen élelmiszereket és szemet kér.

Marschalkó Leó utolsó terminusa.

A fugyivásárhelyi gyógyszerár- ügye.

Szomorú és különösen hangzó kérvényt adott be tegnap Marschalkó Leó (névv) gyógyszerésze a belügyminiszterhez.

A kérvény előzménye az, hogy Marschalkó Leó gyógyszerész 1910 április elején megvásárolta 33000 koronáért Kovács Béla gyógyszerárát: a Félix-fürdői gyógyszerárát, amelyet akkor Bogluta István gyógyszerész bérelt évi 2700 koronáért. Múltán azonban a Félix-fürdőben csak a nyári 5 havi szezon alatt volt orvos, 7 hónapon át pedig orvos nélkül a fürdőtelep, a gyógytérnek télen oly csekély volt a forgalma, hogy abból a bérlet megát nem tudta fenntartani télen át, tehát a bérletet a letett óvadékból fizette. Mikor az két év alatt felémelkedett a Bogluta 1913 január elején már nem volt képes fizetni a jövedelemből, a bérletet köcsözős megvesztéssel megvásárolták a gyógytér háni kezelésbe vette Marschalkó.

A nyári jövedelmet a téli kiadások teljesen felmértezték, így 1913-ban már alig 1300 koronát jövedelmezett a gyógyszerár. 1914-ben pedig a nyári szezon semmi jövedelmet nem hozott, s így az év őzén a gyógytér télire beárta, mert a jövedelem nem fedezte a kezelési költséget. 1915-ben s 1916-ban a szezon rosszul sikerült, mert a fürdőn katonai ödölőtelepet létesítettek s így máskor a fürdőző nép rendelkezésére álló rendelkezésére álló azobákat a katonaságnak adták át, a gyógytér kezelő Csizda Endre és Bogluta István gyógyszerészek tehát annyi jövedelemhez sem jutottak, amennyi az 6 ferdosánsik jutalma lett volna. Nagy baj volt, hogy a fürdőtelepen az 1876. évi XIV. t. c. 100 §-ában meghatározott állandó fürdőorvos hiányzott. A premontrai rend ezt morgalmassá is, sőt új gyógyszerári épületet emeltetett, amelyre névbe Marschalkó Leóval szerződést kötött. Marschalkó Leó akkor Matolay Károly dr. fürdőorvos, Kazay Kálmán dr. körorvos, Komzsik Alajos fürdőbőrő, Koczán Kálmán dr. uradalmi ügyvéd jelenlétében hanguliyosra ennek szükségét Székessy Ödön jószágkormányzó előtt, aki ezt a kérdést illetékes helyre fel is terjesztette. Közben Marschalkó Leó két évig nem fizetvén a bérlet az elősorolt okokból, bíróságra marasztalított 5076 korona bérösszegeben s berendzése zár alá vétetett.

Igy veszítette el 30 évi munkával szerzett kis vagyonságát Marschalkó Leó s most nem tudja tulajdon beteg feleségét sem kellően gyógykezelíteni.

A közigazgatási hatóság, miután anyagyógytérát nem lehet becsukni, felhívta Marschalkót a gyógytér megnyitására, de ő megfélebbesztette ezt, az elősorolt okokra hivatkozva. Az így az állapotban keresetből a belügyminiszterhez került, ki a határozatot jóváhagyta. Majd Kazay Kálmán dr. körorvos

jelentette, hogy a patika be van csukva. Utól felhívta Marschalkót, nyissa meg. Később a belügyminiszter leirt, miért van becsukva a gyógytér. Közben Bihar megye megvásárolta a sokat zaklatott gyógyszerészt s számára Fugyivásárhelyt jelölt ki egy gyógytér helyéül, úgy, hogy 1917 október 1-ig tartozik ezt berendezni és megnyitni. Ugy tervezték, hogy az lesz az anyagyógytér s a Félix-fürdői a fiók, de ezt keresztül vinni nem lehetett.

Most jön a szomorú része az ügynek. Marschalkó gyógytéri berendzése bírói zárlat alatt áll s nem tudja berendezni a fugyivásárhelyt patikát a kiűzött időre, pedig az számára lét vagy nemlét kérdése. Október eleje az atokó terminus s ha ezt elmulasztja, fúcsos a gyógytérnek, jogának, s jövőnek. Marschalkó Leó tehát a belügyminiszter s a közigazgatási hatóságok, valamint a premontrai rend jóindulatát kéri ahhoz, hogy berendezhesse a gyógytér megvesztéséből termiussal s berendzési kiadásával. Ane'y kéreke bizonyára méltányos elintézet nyer mindent.

Igaztalan támadás Lukács főjegyző ellen

Az elégedetlenség szitása egy népgyűlésen.

A város községének élhelmszerelátása s háboru negyedik esztendőjében majdnem teljesen a város nyakába szakadt. Aki ott-verse máz városok lapjait s nem elfogult az itteni közéletnek tekintetében, jól tudja, hogy az egész országban Nagyváradon van a község aránylag legjobban állatva.

Aki a békében volt boldog időket tekint el, az természetesen téli gáncsolat valót; ezeket el kellene küldeni csak egy hűre legálább Bécsbe. Akkor tudnák igazán, mi a háboru.

A nagyváradai szociáldemokraták vasárnap tartott népgyűlésen tartott beszédek méltatlan és erős hangon bírálták Nagyvárad közéletmenését és annak vezetőjét, Lukács Ödön főjegyzőt s erősen felpaprikázták a szegény nép előtt hangulateltelő kiadásokkal az országgyűlt községét. Azzal látsították a hallgatóságot, hogy a szegény népet éhen hagyja, de a proteklóciának bőven juttat mindent. Divatos hölgyeket fogad csak a főjegyző, akiknek mindent kiutal, de a szegényeknek nem jut elég táplálék.

Erre, hogy a szegény munkásnépnek ilyen usitása Lukács Ödön főjegyző ellen és az 6 óriási munkájával szemben méltatlan s ezért a főjegyzőt lelkiismerete felmentti attól, hogy a méltatlan támadásra válaszoljon. A sajtó azonban azt az usitást nem hagyhatja szó nélkül.

Könnnyű elégedetlenkedni s az elégedetlenséget elítani különösen most, mikor a háboru sújtát minden vonalon teljes egészében érezzük.

Lukács Ödönrel és az 6 működésével

szemben méltatlan és igaztalan s támadás azért is, mert ő egymagában többet tett a község érdekében, mint azok a szónokok, akik igaztalan támadással a szegény népet izgatják.

A szónokok urak elfelejtették azt is felidézni a hallgatóságot képző szegény munkásoknak, hogy ők hogy élnek a háboru negyedik esztendőjében.

Lukács Ödön szociális érzékét nem igazító szónoklatoikkal, hanem a község javára szolgáló intézményekkel dokumentálhatja.

Elég rámutatni a két városi étkezőre. Eppen most október 1-én nyílik meg a harmadik: a munkásétkező, amelylyel többet használ a munkásnépnek, mint a hangatos díkelők.

Már hetek óta dolgozik a főjegyző az ipari munkásság jobb állatása érdekében s éppen most szőlította fel az úszmek vezetőit, hogy munkásait híják össze, akiknek ellátásáról intenzívebben akar gondoskodni. A létesítés előtt a morgókonyhák dolga, hogy éppen a legszegényebb nép o'asó és jó meleg ételhez jusson.

Mind ezek nem a nép elégedetlenségének a növelésére szolgálnak, mint az elhangzott beszédek, hanem a nép érdekét.

Méltánytalan a támadás azért is, mert osztályharcot hirdet.

Vajon a béke időben éppen úgy, mint ma, nem különféleké az igények a társadalomban? Még a munkás társadalomban is. A szónokoknak nem más az igénye, mint annak a szegény munkásnak, akit így kezelt feltűzteni?

A munkások egy része még a béke időben is nélkülözött sokszor önként a meleg ételt, ami a szellemi munkásoknál majdnem nélkülözhetetlen.

Erre kell figyelemmel lenni, amiott azt a minisleri rendelet is felmúliti.

Lukács Ödön csak akkor lenne megvádolható, ha a hozzáfordult munkás nép előtt elárkázott volna, de akik kérték tőle valamit, a kérelmet mindig teljesít. Naponta mintegy 500 személy részére utal ki pótadagokat.

A közéletmenés múlt évi mérlege elkészült, ez teljes képét nyújtja az életmenés főjogszály működésének. Közéletben a bizottság elő kerül s a bizottságba meghívják a munkásságot is, s ott módjukban lesz a mérleget megismerni, megkritizálni és javaslatokat tenni.

Terve van vára mint azt már írtuk is, hogy a közéletmenés ügy intézésére a munkásokat bevonják.

Aki ezeket nem vessi figyelembe s támad, csak a szegény nép hangulatát akarja kihasználni.

* Az új pénzügyi államtitkár.

Budapestről jelentik: A pénzügyminiszterium államtitkárja Vértessy Sándor lesz. A most kinevezett Grün János dr. államtitkár felváltja Papp János pénzügyi államtitkárt, aki távozik.

GLOBUS MÚINTÉZET

előbb Bihar-nyomda részvénytársaság

PAPIRNAGYKERESKEDÉS

AUGUSZTUS HO
1-ÉN MEGNYILT.

TELEFON
49.

Nagyplac-tér. Kugler ház.

Kő- és könyvnyomda, vonalzó-intézet, könyvkötészet és üzleti könyvgyár üzemét megkezdte.

Biharmegye az elmúlt évnegyedben.

Az elispán időszaki jelentése.

Biharmegye mai közgyűlésén Fráter Barnabás elispán a megyének a lefolyt június, július és augusztus hónapokban levő közállapotáról a következő időszaki jelentésben számolt be:

Ehunytt vármegyei tisztviselők.

A megye önkormányzati élére névbe a legutóbbi közgyűlés óta fontosabb esemény nem történt a vármegye tisztviselői közül elhaltak:

Bérczy Imre az élelmi járás főszolgabírója, ki közel 40 éves kiváló szolgálatával a vármegye közönosságának elismerését, járási lakosságának ózta ragaszkodását vívta ki.

Bartos Gábor béli járási iroda segédtisztja és Garai Sándor iroda segédtisztja, ki mint népfelkelő örmester halt hősi halált.

Egészségügy.

Az egészségügyi állapot kedvezőbb volt mint a múlt negyedben. Hivatalos orvosok 9814 beteget gyógykezelték, tehát 3346 al kevesebbet mint az előző évnegyedben. A leventyefertőző kórok közül rosszabb körülmény 16, kanyaró 83, vörheny 19, hési hagymás 19, mörkharut 26, fertőző tuberkulózis 6 és vérhas 7 esetben fordult elő. A fenti esetek közül 2 hési hagymás, 1 mörkharut és 4 fertőző tuberkulózis megbetegedés volt halálos kimenetelű. A hólyagos himlő a megye területén teljesen megszűnt.

A megye állategészségügye ellenben kedvezőben volt, a lefektetett pusztított legnagyobb mértékben, a betegségekben 81 állat hullott el.

A megye állatállománya.

Az 1917 tavaszon fogantatott állatösszeírás adataival 513 mal több 16, 15234 gyel több szarvasmarha, 2944 gyel több kecske, ellenben 7570 mal kevesebb juh és 1121 gyel kevesebb sertés találtatott mint 1916 ban. A megye területéről 18425 állat szállítottatott el, ezekből 74 szarvasmarha 483 juh és 40 sertés jutott külföldre.

Az összeírás eredményeszerint a megye állatállománya eseket a számokat mutatja: 16 49051, szarvasmarha 197128, juh 131943, kecske 10477, sertés 170991, azaz: 389 és öszvör 34 darab.

Az aratás eredménye.

Az időjárás az őszi kalászos terményekre és szőlőre nagyon kedvező volt. Az aratás és cséplés akadálytalanul befejeztetett. Az eredmény az őszi kalászosokban középnél jobb a minőség a borsóban sokkal annál jó. A tavaszi kalászosok gyenge kőszép, burgonya, hüvelyesek, köles igen gyenge, terakésszes és mesterséges takarmány szintén igen gyenge termést adtak.

Biharmegye közlelmezése. 89 millió korona forgalom.

A közlelmezési ügyosztály teljemen megőrvökédett forgalma miatt szükséges volt a közlelmezési személyzet szaporítása. Az ügyosztály múlt közlelmezési évi forgalma 2000 vagon liant, 52 vagon fővel és burgonya, 100 vagon só, 90 vagon cukor, 21 vagon szesz, 24 vagon rőzgőllő, 27 vagon petrolum és kisebb tételekben asalt szilva, szőlőlé, tea, szőlő, szőlőlé, citrom stb. volt, ami péntekéltben kifejezve múlt év augusztus 15 től folyó évi augusztus 15-ig összesen 89.036.439 korona 72 fillért fejez ki.

En a forgalom 514 140 korona hasznos eredményessé, úgy hogy a megye közlel

mezési alapja essal az öszvörrel 814465 K ra növekedett, mely töke fővel az öszvörrel kezeltek és az a közlelmezési forgóköltét képezi.

Az új közlelmezési éven a liantellátás akadálytalan és nyugodt lebonyolítására van bízható kiállítás, azonban éppen nem bízható a burgonya és fővelélték szűkösségének a fedezés, holott az nem kisebb fontosságú tényező az élelmezésben, mint a liant. A megye lakosságának kétharmada már is burgonya és fővelélték nélkül van, miknek hiánya különösen télen fog fájdalmasan érezhetővé válni.

Még a petrolum kérdéssől kell megemlékeznünk. A miniszterium a vármegye petrolum kontingensét az addigi gyakorlatól eltérőleg úgy utal a ki, hogy annak 90 százalékkal a gyár rendelkezik, azt saját költségén szerezint osztja ki és a megye rendelkezésre csak 10 százalékot booszt, amiből az következik, hogy a vármegye jó kétharmada fogja a 10 százalékot és egyharmada a 90 százalékot kapni, mert a Biharszállási Olajipar r. t. vevőkőre a vármegyében körülbelül 5 járára terjed ki és mintán a petrolumot régi vevőknek adja el: csak ezek lesznek petrolummal ellátva. Ezen előszerűen kiutalási mód ellen a vármegye felterjesztéssel élt.

A közlelmezési ügyosztálynál elért 814465 koronának a hadiságló céljaira való fordítása érdekében a mai közgyűlésen Beöthy László v. b. t. t. fog becsődöt mondani.

Ajánlat savanyu káposztára.

A közönység téli ellátása.

A télen előreláthatólag hiány lesz a főveléltékben; sem hüvelyesek, sem káposzta, zöldség nincs elegendő. Káposztát alig lehet kapni a piacra, mert amit behoznak a vidékről, a kofak szedik el a közönység elől a kora reggeli órákban.

Tegnap ajánlat érkezett Nagyvárad városához, amelyben Klein Mór tők és káposzta savanyító gyáros, aki már 2 év óta a közönyságot látja el savanyu káposztával — tess ajánlatot a közönység savanyított tők, káposzta és zöldség ellátására.

Klein Mór hajlandó tők és káposzta savanyító gyárában az 1917. és 1918. évek télen a közönység részére szükséges tőköt és káposztát a saját költségén beszerezni és besavanyítani. A tőköt 10 vagon savanyított állapotban kiönkint 2 koronájával boosztja a közönység rendelkezésére.

A káposztát, ha a vásárlási engedélyt a város a Zöldségközponttól beszerezzi, 30 vagonnal szerez be és savanyított állapotban kiönkint 1 K 40 fillérével adja a közönységnek.

Ha a város a káposztát nyersen, maximális állapotban boosztja rendelkezésére, az esetben kiönkint 1 K 20 fillérével boosztja a besavanyított káposztát a közönységnek át.

Amennyiben pedig a városi közlelmezési hivatal szerzi be a káposztát, úgy 50 vagon káposzta besavanyításáért, munkálásért, hordókért, kezeléért vagononként 30 koronát számít fel.

Hajlandó önként Klein Mór 15 vagon zöldséget beszerezni a zöldségtől megfizetve szállítani (70 százalékban répát, 30 százalékban petrezselymot.) A zöldséget a közlelmezési hivatal az évi október 15-től november 30-ig, az érkezés után azonnal

kötelen átvenni. A zöldség kilogrammját 1 koronáért állítja.

Az ajánlat biztosításul letess a városi pénztárba 100 000 K. értékű hadikőtvényt. Ajánlatát 8 napig tartja fenn, kivéve, ha időközben katonai szolgálatra behívják. A vásárlási engedélyt azonnal, de legkésőbb szeptember végéig kötelen a város kezéhez juttatni.

Mivel a káposzta romlandó éltk, a város kötelen 1918 június 1-ig a káposztát mennyiséget ajánlattevőtől átvenni.

Eddig azó az ajánlat, amely minden esetre megfontolandó a hozzáírtók bevonásával a részletek megállapítandók, különösen a tekintetben, hogy a közönység részére teljesen jó élelmezés jusszon.

Biharmegye virilisei.

— Folytatás. —

Sichermenn Sándor Piskolt	1061 38
Schwarz Jakab Nagyvárad	1060 92
Balogh Elemér Nagyvárad	1060 30
Balogh Tibor B. ujlalu	1060 30
Nátfány Miklós Felsőegyház	1056 05
Vécsey Pál Váncsod	1047 87
Karácsony Zsámond Földes	1034 18
Kohn Benő Biharkeresztas	1029 90
Nussbaum Samuel Fogyivásárhely	1023 94
Günther Aladár Nagyúrgöd	1006 20
Ij. Úveges János Paskold	1004 09
L. szék János B. Szentmárton	998 31
Fuchs László Béli	994 50
Földmann József Komádi	992 36
Weisz Lajos Sarkad	988 28
Gárdos Mihály Margitta	981 56
Mezey Ignác Zala	971 73
Jóna István Dabrecsen	949 12
R. szék János Tép	943 02
Nagy Gábor Kőly	935 98
Schwarz Gyula Budapest	929 50
Rosenfeld Ignác Érmihályfalva	925 16
Dr. E. szék István Nagyvárad	924 46
Günther József Nagyvárad	908 13
Lichtsztein János Pászaj	908 —
Vasárnégyi Árpád Komárom	895 59
Rapcsák Lajos Csobely	893 91
Kapcs Albert B. ujlalu	879 36
Tanyeghy Lajos Székelyhid	876 52
Pollák Akos Nagyszántó	876 21
Nyáry Iganc Fura	875 40
Karácsony János B. ujlalu	871 48
Varga Zoltán Nagyszántó	869 98
Kerész Vazul Venterogoz	864 80
Gyulokay Sándor Csikváreda	863 20
Lőry Salamon Székelyhid	862 97
Kovács József Biharpöcsöki	862 60
Komlóczy József Vésztő	857 44
Bónis Elemér Érköbölut	856 —
Csiba Sándor Nagykágya	849 91
Sima György Nagyleta	849 40
Friedmann József Remetelórv	842 63
Horváth Endre Székelyhid	836 95
Barta Imre Pászaj	836 71
Körösy Sándor Mezövas	832 89
Id. Kálmándi Mihály Nagyszántó	827 33
Gárdos Károly Margitta	826 28
Dr. Fráter Gáspár Érmihályfalva	816 88
Leszák Gyula Szentmárton	811 98
Makai János Tamásbida	805 33
Gy. Pálfi Balázs Komádi	802 34
Antal József Székelyhid	794 11
Olacs József Nagyvárad	793 76
R. Juhász János Fura	793 61
Szállási Zsámond Nagyvárad	786 14
Drávcsky Pál Gálospstri	782 66
Lakatos Sándor Nagyvárad	775 13
Lakatos József Nagyvárad	775 12
Klór Antal B. retjőcsöbaj	772 71
Dr. Székely Aladár Teaka	766 41
Dr. Póznár Miklós Éleud	762 06
Bellán Gyula Darvas	761 15
Weisz Lajos Jálchodas	750 27

Az Uri Leányok Kongregációja ma délután 5 órakor tartja rendszeres összejövetelét a szokott helyen.

Holnap lehet cukrot venni. Tudatom a város közönségével, hogy esztendő óta, szeptember 20-tól kezdve az összes hatósági liszt és élelmiszer üzletekben cukor vásárolható. A jelenlegi cukorkészletből minden egyes családtag után 1 kiló gramm cukrot fognak kiszolgáltatni. — A családok megillető cukormennyiségéből 1 kg.-ot fiasított, a többi nyers alakban fogják kiadni és pedig csak a cukorjegy felmutatása ellenében. Mivel a város rendelkezésére álló cukormennyiség az igény-jogosultaknak az előbbi mérték szerinti kielégítéséhez elegendő, emellett a város közönség önmagát óvja meg minden kellemetlenségtől, ha a tolongásból tartózkodik. Tájékoztatjuk erre, hogy a jövőben is csak nyerscukor és az is előreláthatólag kisebb mértékben lesz rendelkezésre bocsátva, felhívom a város közönségét, hogy a most kiadásra kerülő nyerscukrot vegye igénybe és tszakszerűen használja fel. Nagyvárád, 1917 szeptember 18-án. Lukács Oda polgármester-helyettes.

Október 16 - december 1. Egy ismeret megismerésu katonakorvetünk, mint valunk közül, fogadott arra, hogy a béke tárgyalások október 16-án megkezdődnek a 1917. december elsejére béke lesz. Ó, hogy kíváncsiak vagyunk megismerésu fogadását az optimista társaság, drukkolunk neki, a ellenfelének bajlandó vagyunk, ugyekár azt az szerkesztőt ányujtani, amit elvesszünk, ha azt a fogadást elvesszük.

A 60 filléres burgonya. Egy urinó panaszolta nálunk, hogy a város árdrágító, mert a burgonyát kilónként 60 fillérért árulja. Illetékes helyről nyert információ szerint a 60 filléres burgonyánál árdrágítás nincs, mert a most 60 fillérért árult burgonya a régi szállítástól való a városnak megszabott árban van. Az országban ahol nincs még 25 koronás burgonya. A rendelkezés különben is a feli burgonyára szól, amely még azután kerül forgalomba.

Jakab Jakab temetése. Felkértem a függetlenségi párt tagjait, hogy Jakab Jakab elvtársunknak, akinek ritka elvűségét ismeri mindenki, mai temetésén teljes számmal megjelenjen szíveskedjének. Stokker József dr. a függetlenségi párt elnöke.

Az ideai szüret. Mint említettük a hegyközség az ideai szüretet október 1-re tűzte ki. Erre nézve a következő hirdetményt adta ki a hegyközség: A nagyváradi szüretet október 1-én szabad kezdeni. A szüretelő napszámok 1-ről a hegyközségi birtokok a következőképpen állapították meg: Szedőnek 2-3 korona. Paltonosnak 4 korona. Beszámunkásoknak 5-8 korona. És utóbbiaknak reggel 6-tól este 6 óráig Nagyvárád, 1917 szeptember 16. Hegyközségi elnök.

Katonai kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy a király dr. Schaller Adolf 70. gy. e.-beli tiszorvosát az újlagos legfelső dícsérő elismeréssel, Ovejta Miklós 70. gy. e.-beli, Milasovszky János 101. gy. e.-beli tart. hadnagyokat és Garlán János 37. gy. e.-beli hadnagyot a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki.

A tengertermés zár alá vétele. A hivatalos lap tegnap reggel néma közli a minisztérium rendelete a tengertermés zár alá vételéről, felhasználásáról, forgalombahozataláról stb. A rendelet értelmében az ideai tengertermés zár alá vétetik, a fölött a termelő csak megengedett korlátok között rendelkezhetik. Hírt a gazdasági szükséglet mennyiségét a földművelésügyi miniszter és az O. Közelelmiszeri Hivatal állapítja meg. A szerkesztés tárgyában külön intézkedés történik. Ipari célra tengeri vásárlási tilos. A termést csak a Haditermény r. t. nek és azoknak, akik vásárlási igazolvánnyal bírnak lehet eladni. A termelő tartozik a termést gondosan megőrizni. A vásárlási igazolvánnyal bíró egyének részére csak a legfeljebb 50 százalékat adhatja el és pedig október 31-ig beszárulog. A tengeri szükséglet vásárlási igazolvány útján bármely törvényhatóság területén beszárulog. A rendelet még közli a tengeri maximális árát, amely megszabott állapotban 42-50-45-50 korona, esős állapotban 84-86-10 korona.

Katonatisztnek ajándék elfogadása büntetett. Budapesti tudósítónk jelenti: A budapesti honvéd hadosztályokhoz ma megérkezett tárgyalásán Decay János honvédezzredet, a középponti honvéd ruha-raktár volt parancsnokát ajándék elfogadásának büntette miatt, mert postaköröskezdéssel 100-1000 koronáig terjedő ajándékokat elfogadott, büntetésnek mondta ki a hadosztályból való elbocsátásra, rendeltetését elvesztésére a 4 havi fogházra ítélt, amelyet azonban a vizsgálói főséggel kiöltöztetett vett.

Pótkocsikat kérnek a munkásvonatokhoz. Vele a következő is volt: Tekintetes Szerkesztőség! Tisztelettel elbocsátott a világi villanyos vasúti állomástól vagyok kénytelen a városba utazni. És azonban a kocsik túlszűkösége miatt még akkor sem lehet, ha az állomásra megyek és onnan akarok utazni. Mivel ezen a vonalon van a legtöbb bérletet utaz, a utazás és munkám, irodám és gépiróm, megérintem és a dolgozó társasági osztály is, hogy jussunk a pótkocsikat tizen is. Mert, tudom, hogy bérletük van, gyakran kell gyalog tornálni az utat a Szent László térig. És ügyben már többször folyamodunk a világi vasúti igazgatóságához. És ha csak egyszer is megnéznék Szemesen Ernő igazgató ur az a türelmet és türelmetességét és verekedést a helyért, az 6 huzánna gondolkodása felteszem az ellen az állapot ellen és elrendelés a pótkocsik juttatását. Mivel most már egyáltalán föléllani nem lehet és a túlszűkös kocsik utközben meg nem állnak, tisztelettel a Tiszántúli nyílvességekhez fordulok és kérem ügyüket szövétni (aláírások)

A kávé maximális ára. Az országos közlelmiszeri hivatal 69621-917. számú rendelete értelmében a rendőrkapi tényi hivatal közli, hogy a kávénak legmagasabb ára f. évi október hó 15-éig érvényben marad. Rendőrkapitányaság.

Keresztüldöfte a tehén. Szilveszter szerencsétlenség történt tegnapelőtt Görbéd községek. Orosz Péterné ottani földműves asszony este 8 óra tájban a legelőről hazatérte tehénét akarta megfogni. Eppen hosszú akart fogni a fejéhez, amikor a tehén ismeretlen okból megbőszült és a asszonyt a szerencsétlen asszony nyomába dőfte. Orosz Péterné ájultan terült el a földön. Elővezénylés sörtilésével beszállították a Biharmegyei kórházba, ahol

most ápolják a szerencsétlenség jara Orosz Péternét.

Elveszett. Tegnap reggel 8 órakor Péter utca egy Lakatos Mihály nevére kiállított 3257. számú Zsir-jegy elveszett. A bocsátás megtaláló szíveskedjék azt illó jutalom mellett Palu 5 szám alatt átadni, annál inkább is, mivel az reá nézve érték telen, mert annak elvesztése az összes szírdzletekben be van jelentve, ahol azt vásárlás alkalmával elkövetik.

Vasúti lopás halálugrással egybekötve. Kellemetlen utazása volt tegnapelőtt este az állami mártéshitelesítő hivatal nagyváradi főnökének, Jászai Kálmánnak. Aludról utazott beza a fel 10 óra szűkelyvonattal. Egész utca egy második osztályú kocsij folyosóján bit kocsirán, amely 700 korona értékű ruhamentőket, hivatalos aktákat és mártéshitelesítő használatos pécseket tartalmazott. Mikor a vonat a nagyváradi bajorati váltóhoz közelített, bement a folyosóra levő egyik folyosóra, ahol kis közpodgyász volt elhelyezve. Először kívülről szűkely hangja hallta meg a füst. Kinyitott a folyosóra a meglepődve vette észre, hogy kocsara bit ott, de elhúnt a folyosóról az előbb még ott álló kocsiról kisegítő fékzár is. Nyilvánvaló volt a dolog, a fékzár amennyire a előlben meggyújtotta 18-19 éves ruhacs, a kocsirán kocsirán a maga is mártéshitelesítő. Mire a vonat beérkezett az állomásra és Jászai a vasúti rendőrséggel együtt a helyre ment, a kocsirán és a fékzárak a környéken már nyoma sem volt. A rendőrség szorgosan keresi a teit, mert félt, hogy a hivatalos pécseket avatlatlan kezű bűnös elokra fogják felhasználni.

Gépírásban (Smith Premier) és lehetőleg gyorsírásban is jártas, jóírásu keresztény leány dr. Krüger Aladár ügyvéd irodájában felvételik.

Egy harmadik polgári osztályú kisleányom melé keresek vidékre okleveles tanítónőt. Címam megtudható a kiadóhivatalban.

Kifutóleány fizetéssel felvételik a Szent-László-nyomdában.

Most az ideje a szőrmék festésének, opkefüggönyök tisztításának, mint a utári festés, férfi- és női ruhák tisztítása. gyászszertben ruhák másrendű kivitelben festetnek Halterberger Vilmos telarsfestő és vegytisztító gyárában Nagyvárádon.

Intelligens nő az expedícióhoz felvételik. Haltenberger-gyár.

140-es cukorka, csokoládé árulókörök, konyak, törköly, szilvorum, aprórumok, borek, gyümölcsiz (1/2 kgr. övegekben) nagyban és kicsinyben kapható ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utca Sas palota.

Ujságkijordónókat felvesz a Tiszántúli kiadóhivatala.

Átföldy László az O. solya-rendűzáda és Szilgizati Színház rendszeres tanítanára f. hó 20-án estétől 6 óra d. u. 6 órakor nyitja meg **tanciskoláját** a Biharmegyei Uri Casinó termében. (R. k. f. u. 6. sz.) Beiratkozásokat elfogad és felvilágosítással szolgál naponta d. e. 11-1-ig, d. u. 4-7 óráig a táncteremben.

Több darab föld a város belterületén előnyös fizetési feltételekkel eladó. Általános Takarékpénztár r. t. Nagyvárád Bémer-tér.

DR. PAFF KAROL

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR.

Épület- és díszmű bádgos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-
párok, ellenőrző kasszák és
gramafonok szakszerű javítása
és állandó jókarban tartása.
Bronzműves, lakatos és mű-
szerész munkák elfogadtatnak.

IZSAK LIDIA

Elsőrendű
táncszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon :
11-53 szám.

A Szépliget-színház
művésznőinek egye-
dülű főszereplője.
Tisztítókat és átala-
kítókat elvállalunk.
Fűzők mérések után a
leg-övidesebb idő alatt
elkészítetnek.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1000,000 korona.

Elfogad takarékbetéte-
ket könyvecskékre és
folyószámlára s azt elő-
nyösen kamatoztatja.
Leszámitol váltókat.
Engedélyez előnyös felté-
telek mellett jelzálog-
kölcsonőket törleszté-
sekre. Előleget ad érték-
papirokra.

Hordók

különböző nagyságban

eladók.

Moskovits Mór és Fia r.-t.-nál
Koloszvári-utca.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett
a Várkapu-utca 4. és 6. számú,
a Szent János-utca 30. számú,
a Széles-utca 1. számú, mely
közvetlen a 3. vashíd szomszéd-
ságában van, valamint a Vizve-
zeték-utca 54. számú ház. Érte-
kezheini lehet a Nagyvárad
Kereskedelmi és Forgalmibank-
nál Rimacőzy-utca 6. sz. alatt.

Erzsébetligeten lévő 4 uj föld-
szintes házban egy és kétszobás
lakások azonnal és nov. 1-re.

kiadók.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó
házmesterrel, vagy INCZE irodában
Bémer-tér 3. sz. alatt.

Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Betűszedőtanulónak
fiu és berakó tanuló-
nak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

malata

kapható

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál
Koloszvári-utca 62.

Nagyvárad legszebb kirándulólhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását
már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csuz,
csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész
telepen és az összes szobákban. Nagyszobás nyári uszoda 26°C folyton befolyó
forrásvízzel, uszátartás, napfürdő, homokfürdő. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérője.

Nagyteleky és Arany János-u.
sarkán lévő házban egy szo-
bás konyhából álló lakás a
souterrainban november 1-re

kiadó.

Értekezni lehet INCZE irodában.